

Soạn bài: Luyện tập thao tác lập luận so sánh

Hướng dẫn Soạn bài: Luyện tập thao tác lập luận so sánh

Câu 1: Hai bài thơ *Trở lại An Nhơn* của Chế Lan Viên, và *Ngẫu nhiên viết nhân buổi mới về quê* của Hạ Tri Chương.

Tình cảm khi về thăm quê của hai tác giả Hạ Tri Chương và Chế Lan Viên trong hai bài thơ:

- Điểm giống nhau: Đều rời quê hương đi xa từ lúc trẻ và trở về khi tuổi đã cao. Khi trở về đều trở thành người xa lạ trên quê hương mình.

+ *Khi đi trẻ, lúc về già – Khách ở chốn nào lại chơi* (Hạ Tri Chương).

+ *Trở lại An Nhơn, tuổi lớn rồi – Chẳng nhẽ thăm quê lại hỏi người* (Chế Lan Viên).

- Hai nhà thơ sống ở hai thời đại cách xa nhau hơn một nghìn năm, có tâm sự giống nhau: Khoảng khắc giật mình với những tiếc nuối, băng khuâng.

Câu 2:

Học cũng có ích như trồng cây, mùa xuân được hoa, mùa thu được quả. Trong câu văn này, mùa xuân và mùa thu là hình ảnh ẩn dụ.

Mùa xuân, mùa thu ở đây là chỉ các giai đoạn khác nhau: ban đầu là lúc đơm hoa, cùng với thời gian sẽ thu hoạch quả ngọt. Chuyện học hành cũng vậy. Cùng với thời gian tích lũy kiến thức, người học rồi sẽ tiến bộ dần và đi đến thành công. Đây là một câu so sánh để ta thêm kiên nhẫn trên con đường học tập.

Câu 3: So sánh ngôn ngữ thơ Hồ Xuân Hương và ngôn ngữ thơ Bà Huyện Thanh Quan qua hai bài thơ *Tự Tình I* và bài *Chiều hôm nhớ nhà*.

- Hai bài thơ có nhiều điểm tương đồng: cùng là thể thơ thất ngôn bát cú, cả hai bài đều gieo vần chặt chẽ và đều tuân thủ nghiêm chỉnh

luật đối (câu 3, 4 và câu 5, 6).

- Hai bài thơ có nhiều điểm khác nhau, nhất là cách dùng từ:

+ Bài thơ của Hồ Xuân Hương dùng nhiều từ ngữ trong ngôn ngữ hàng ngày như: *tiếng gà vắng vắng, mỡ thấm, chuông sầm, những tiếng rên rĩ, khắp mọi chòm...*; kể cả những từ ngữ rất khó dùng như: *có sao om, duyên mồm mòn, già tom*. Trong bài chỉ có một câu nhiều từ Hán Việt là: *Tài tử văn nhân ai đó tá?*

Trong khi bài thơ của Bà Huyện Thanh Quan lại dùng rất nhiều từ Hán Việt: *hoàng hôn, ngư ông, viễn phố, cô thôn, lữ thứ, hàn ôn...* nhiều từ ngữ mang tính ước lệ, được dùng nhiều trong thơ cổ như: *ngàn mai, dăm liễu*.

- Sự khác nhau trên tạo ra sự khác nhau về phong cách:

+ Bài thơ của Hồ Xuân Hương có phong cách gần gũi với đám đông, tuy có xót xa nhưng vẫn có những nét tinh nghịch.

+ Bài thơ của Bà Huyện Thanh Quan mang phong cách đài các, trang nhã. Đó là tiếng nói của văn nhân trí thức thượng lưu.

- Mỗi bài thơ đều có nét độc đáo và cái hay riêng.

Câu 4: Các ví dụ như:

- *Lanh chanh như hành không muối.*

- *Lừ đừ như ông từ vào đền.*

- *Lãng xãng như thằng mát khó.*

- *Lôi thôi như cá trôi xổ ruột.*

- *Rành rành như canh nấu hẹ.*

- *Me già như chuối chín cây.*

- *Lời chào cao hơn mâm cỗ.*

Gợi ý: "*Lời chào cao hơn mâm cỗ*" hàm ý câu chào hỏi rất quan trọng, rất tinh nghĩa, còn quý hơn cả việc mời nhau đến ăn uống tiệc tùng. "*Lời chào cao hơn mâm cỗ*" ý muốn nói đến phép lễ nghĩa hơn cái ăn. Sâu hơn là nhân cách của con người cao hơn "*vật chất*".

Mâm cỗ có đầy, có sang trọng mới thể hiện được sự no đủ và hiếu khách của chủ nhà. Lời chào có nồng nhiệt, thân thiện mới chứng tỏ phẩm chất một người có phép tắc, lễ nghĩa với một nền giáo dục tốt, và đậm chất văn hóa của dân tộc. Mâm cỗ là sự no đủ về vật chất, lời chào thể hiện cho sự thân thiện giữa người với người. Lời chào là "*phương tiện*" tình cảm mang hơi thở của xã hội.